

Erbakan'ı 28 Şubat mı değiştirdi?

İhsan Dağı

Milli Görüş hareketinin lideri Necmettin Erbakan 28 Şubat'ın arefesinde aramızdan ayrıldı. Uzun ve sabırlı siyasal mücadelesinden geriye, gelişmelere uyum yeteneği yüksek bir siyaset anlayışı ve yetmiş insan bırakarak...

Kişiliğiyle siyasete renk katan, 'dava adamı' özelliğiyle de peşinden gidenleri diri tutan bir siyasetçiydi.

Türkiye'nin siyasal hayatında derin izler bıraktığı kuşkusuz, ama zorluklarla dolu bir hayattı bu. 12 Eylül sonrası sıfırdan başladığı mücadelesini başarıya ulaştırıp başbakan olduğunda bile rahat vermediler ona. 28 Şubat'ta ordu, yargı ve medyanın kuşatması altında başbakanlıktan ayrılmaya zorlandı ve partisi kapatıldı. Ancak bugünden bakıldığında 28 Şubat kapışmasından galip ayrılanlar, Necmettin Erbakan ve onun çevresinde yer alan siyasetçiler, toplum kesimleri oldu.

Bu başarının sırrı ise hareketinin 'değişim' yeteneğinde gizliydi. Değişim 'gereği'ni doğru okudu, partisini dar bir ideolojik hareket olarak tutmak yerine geniş kitlelere açmaya çalıştı. Ancak bunu, genel kanaatin aksine 28 Şubat sürecinde 'zorda kaldığı' zaman değil, öncesinde başlattı.

'Milli Görüş'ün 28 Şubat sürecinde maruz kaldığı baskılar üzerinden değiştiğine ilişkin yaygın iddia biraz da 28 Şubat'ı meşrulaştırıcı bir amaçla gündeme getiriliyor. Otoriter laiklik anlayışının, anti-demokratik parti kapatma pratiğinin 'işe yaradığını' göstermeye çalışıyor bu açıklama biçimi.

28 Şubat'tan 14 yıl sonra ve Erbakan'ın ardından bu ezberi bozmanın zamanıdır. Erbakan ve Refah Parti'si 28 Şubat'la değişmemiştir; aksine Erbakan ve partisi değiştiği, değiştikçe de oylarını artırıp 1995 seçimlerinden birinci çıktığı için 28 Şubat mekanizması geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Milli Görüş hareketinde değişimin miladı 1991 seçimleridir. Bu seçimler öncesinden başlayan süreçte RP ilk defa 'cemaat'ten çıkıp 'cemiyet'e ulaşma çabalarına girişti, Milli Görüşçü olmayan insanların da oylarına talip olmaya başladı. Bu çok önemliydi; farklı insanlarla, 'kendi gibi' olmayan insanlarla siyaset yapmak hem Milli Görüşçüleri hem de diğerlerini değiştirdi.

Bu sürecin başladığı yer de İstanbul'du. Partinin il başkanı da bildik bir sima; Recep Tayyip Erdoğan. Partinin üyeleri, destekçileri, yöneticileri arasına Milli Görüş çizgisinden gelmeyenlerin de dahil olmasıyla hareket büyüdü. Erbakan bu stratejinin mimarı değildi belki; ama arkasında durdu, 'gençler'i destekledi. RP'nin MÇP ve IDP ile ittifak halinde girdiği 1991 seçimlerinde toplumun her kesiminin talepleri, kimlikleri görünürdü. Seçim afişlerini hatırlıyorum; başörtülü ve başı açık hanımlar, öğrenciler, yaşlılar, işçiler, memurlar RP'nin seçmeni olmaya çağrılıyordu.

RP'nin iktidara gelebilmek için kendi doğal tabanını aşarak daha geniş kitlelere ulaşması gerektiği bu dönemde kabul gördü. Seçim kampanyasında modern propaganda teknikleri kullanarak dinî konuları işlemek yerine sosyal problemler üzerine duran bir strateji izledi. İlimli bir imajla farklı toplumsal ve ekonomik kesimlere ulaşmaya çalıştı, partinin tabanını genişletmeyi hedefledi.

Bu, etkileri hâlâ süren yeni bir siyaset anlayışının doğum anıdır. Sonuçta, bir önceki seçimlerde baraja takılan RP, 1991'de yüzde 17 oy almayı başardı.

1980'lerde gelişen, derinleşen İslamcı hareket toplumsal ve ekonomik sorunlardan bağımsız salt 'ideolojik' bir siyaset dili ve stratejisinin 'kitlesele bir destek' bulamayacağını anlamıştı. 'Toplumsal ve ekonomik talepleri' arkasına alarak siyaset yapmada en etkili

slogan ise 'adil düzen'di. İslami referanslarla toplumsal ve ekonomik talepleri harmanlayan 'adil düzen' sloganı 'milli görüş'den daha etkili oldu hareketi geniş toplumsal kesimlere taşımada. 'Erbakan hareketi' hem gelenekçi, hem modernist; hem Osmanlıcı hem de Türkiyeciydi.

AK Parti'nin bugün kullandığı siyaset dili önemli ölçüde Milli Görüş geleneğinin tecrübesinden çıkmıştır. Necmettin Erbakan da bu tecrübenin merkezindedir. Allah rahmet eylesin...

ZAMAN

01 Mart 2011